

Jak zwiększyć opłacalność hodowli trzody chlewnej i sprostać wymogom rynku?

Autor: mgr inż. Dorota Kolasińska

Data: 25 marca 2017

Podczas Narodowego Dnia Świni w Tarnowie Podgórnym mówiono o tym, ile mogą nas kosztować choroby zakaźne, m.in. ASF, oraz jak kalkulować zyski i straty, na czym zaoszczędzić i co poprawić, aby zwiększyć opłacalność hodowli trzody chlewnej.

Afrykański pomór świń spustoszył wiele ferm trzody chlewnej. Mimo że ostatni przypadek choroby wykryto we wrześniu 2016 r. u świni domowej, to ryzyko nadal jest duże, ponieważ wirus posiada niezwykle zdolności przeżywania w środowisku nawet przez kilka-kilkanaście miesięcy.

Zostali najsilniejsi

Na rynku zostali najsilniejsi, którzy **dbali o bioasekurację, stosowali prewencję i zapewniali świnom podstawowe wymogi dobrostanu**, lub też ci, którzy musieli te zmiany wprowadzić w życie. Sytuacja niejako zmusiła hodowców do poprawy warunków środowiska, używania środków dezynfekcyjnych i stosowania zasad zoohigieny. Ale to bardzo dobrze, bo okazuje się, że te wszystkie pozytywne zmiany wpłyną korzystnie na rachunek ekonomiczny gospodarstwa.

Bioasekuracja, dobrostan i prewencja – to wymogi teraz niezbędne przy nowoczesnej hodowli trzody chlewnej w Polsce! (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: Bartekj1994)

Liderem produkcji trzody chlewnej na rynku europejskim jest **Hiszpania**. Eksportują bardzo dużo pasz, płacą wysokie rachunki za energię elektryczną i ogrzewanie chlewni, a wyprodukowanie 1 prosięcia kosztuje ich najmniej. Jak to możliwe? **Znaleźli metody na tanie, efektywne żywienie i spełniają wszystkie te wymagania, które narzuca nam Unia Europejska odnośnie warunków utrzymania, wielkości kojców, mikroklimatu i zagęszczenia**. I to właśnie jest klucz do sukcesu. Dodatkowo jeszcze wszystkie koszty kontrolują w postaci kalkulacji zysków i strat. Prawidłowe zarządzanie fermą jest bardzo ważne, a wszystkie informacje powinny być notowane, bo dzięki nim jesteśmy w stanie cokolwiek zmienić i poprawić. Jeżeli nie mamy liczb, nie mamy punktu

odniesienia, a zmiana czegokolwiek nie wpłynie na opłacalność hodowli, a przecież o nią właśnie nam chodzi.

Dzięki temu, że rozpoczniemy naprawdę spełniać wymogi narzucane nam przez Unię Europejską i przestaniemy wreszcie narzekać, zwiększymy konkurencyjność naszej wieprzowiny na rynkach zagranicznych, ale przede wszystkim **poprawimy jakość produktu**. Będziemy mogli produkować taniej i lepiej, a [konsument \(coraz bardziej świadomy\)](#) będzie zadowolony, że spożywa wieprzowinę pochodzącą ze „szczęśliwej świni”.

Co musimy zmienić w hodowli trzody chlewnej?

Dr n. wet. Marian Porowski pokazał na przykładzie hiszpańskich ferm, jak należy zarządzać stadem i co koniecznie należy zmienić, aby zwiększyć opłacalność i efektywność hodowli trzody chlewnej.

Wykwalifikowany personel

Dr n. wet. Marian Porowski z Przychodni ANIMAL.

*– Skończyły się czasy biblijnego świniopasa, pogardzanego przez wszystkich. Ten człowiek, tam na dole, jest ważniejszy od najważniejszego menadżera farmy. Nie umiemy tego docenić. Widzę to codziennie, przez 25 lat. **Pracownicy są parszywie i źle opłacani, są traktowani jak byle co.** Najważniejszą osobą na fermie jest nasz pracownik, bo on jest z tymi zwierzętami, widzi te zwierzęta każdego dnia, on się nimi opiekuje – mówił dr n. wet. Marian Porowski z Przychodni ANIMAL podczas [Narodowego Dnia Świni](#).*

Otwartość na zmiany, ciągle zdobywanie wiedzy, współdziałanie i wymiana

doświadczeń, poszukiwanie doradztwa.

*– Jesteśmy jedynym krajem w Europie, który ma niesamowity potencjał, a nie mamy ani jednej fermy edukacyjnej, gdzie człowiek mógłby się czegośkolwiek nauczyć. Wszystkie badania, wszystkie wykłady największych głów na świecie, profesorów nic nie dadzą, w porównaniu do tego, **jeśli będzie można pójść na fermę, zobaczyć i dotknąć**. Właściwy hodowca powinien jak dziecko, wszystkiego dotknąć – od tego zależy przecież opłacalność hodowli trzody chlewnej. „Jeden obraz za tysiąc słów” – bardzo mądre chińskie przysłowie – mówił Porowski.*

Edukacja następnych pokoleń

Dr Porowski mówił również, że konieczna jest wymiana pokolenia w gospodarstwie oraz umożliwienie nowemu pokoleniu wprowadzania zmian idących z nurtem technologicznym i innowacją, co w łatwy sposób przełoży się na zwiększoną opłacalność hodowli trzody chlewnej.

Pamiętajmy, że brak apetytu to często objaw choroby lub zmiany mikroklimatu. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: KlaQ24)

Sprawny system monitoringu

Bardzo ważna jest stała obserwacja zwierząt, żywienia, pojenia, zachowania oraz chorób, ale również warunków mikroklimatycznych. Dlatego tak ważni są **pracownicy na fermie, do których mamy zaufanie, którzy stale przebywają wśród naszych świń**. Na rynku dostępnych jest wiele systemów pomiarowych. Umożliwiają one szybką reakcję, a nawet zapobieganie niebezpieczeństwom, które normalnie moglibyśmy przeoczyć.

Skończyły się czasy biblijnego świniopasa, pogardzanego przez wszystkich. Ten człowiek, tam na dole, jest ważniejszy od najważniejszego menadżera fermy.

dr n. wet. Marian Porowski z Przychodni ANIMAL

Kalkulacja kosztów leczenia

Oceniając na bieżąco, ile wydajemy na antybiotyki i inne lekarstwa, możemy wprowadzić te dane do tabeli na koniec okresu odchowu i sprawdzić, ile faktycznie kosztuje nas utrzymanie zwierząt.

Budowanie pomieszczeń inwentarskich zgodnie z zasadami dobrostanu

Utrzymywanie zwierząt zgodnie z zasadami dobrostanu to nie tylko wymysł Unii Europejskiej. Ma to swoje znaczenie – przede wszystkim ekonomiczne, bo bezpośrednio wpływa na opłacalność hodowli trzody chlewnej. Optymalna obsada zwierząt w kojcu wpływa na **prawidłowe przyrosty, brak agresji, komfort zwierząt i mniejsze narażenie na choroby**. Zapewnienie odpowiedniej ilości światła od 6 do 22 może i jest drogie, ale wskaźnik skutecznych oproszeń wynosi aż 92%. Spadek temperatury o kilka stopni wpływa na zwiększone zużycie paszy, ale nie na większe przyrosty. Gdy zawodzi z kolei wentylacja i zaburzone zostają prawidłowe warunki mikroklimatyczne, rozwijają się choroby (układu oddechowego, pokarmowego), zmniejszają się przyrosty, a wzrasta kanibalizm.

Prawidłowe używanie środków dezynfekcyjnych i myjących

Na opakowaniach preparatów dezynfekcyjnych podawane są wymagane stężenia, optymalna temperatura stosowania oraz długość kontaktu. Hodowcy bardzo często nieprawidłowo stosują środki myjące i dezynfekcyjne z powodu spodziewanych oszczędności, w efekcie ich skuteczność

jest obniżona, podobnie jak opłacalność hodowli trzody chlewnej. **Choroby, które były w poprzednim cyklu produkcyjnym, pojawią się w następnym!** Wszelkie wanienki, gąbki i maty dezynfekcyjne powinny znajdować się pod zadaszeniem. Kiedy pada deszcz, stężenie preparatu się zmniejsza, a wraz z nim skuteczność. Na własne życzenie wprowadzamy drobnoustroje na fermę.

Obserwacja odchodów prosiąt może wiele powiedzieć o stanie zdrowia maluchów. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: marcus1998)

Obserwacja prosiąt

– Na fermach w Hiszpanii w kojcach dla prosiąt używa się papieru jako materiału, który podkłada się pod małe prosięta, aby móc obserwować kolor smółki, czy jest biegunka oraz czy prosięta rozwijają się prawidłowo – tłumaczył Porowski.

Ograniczenie strat pasz

Czasami warto wykonać osłony, ochronne płyty do karmideł zasypowych, tak aby pasza nie spadała na ruszta, skąd trafia do kanału gnojowego, zamiast do żołądka naszych świń. **Straty paszy**

w polskich gospodarstwach sięgają 20%! Czy nie jest to wyrzucanie pieniędzy w błoto?

Dlatego też zapobieganie stratom, ze świadomym podejściem do pracy i zarządzania, może okazać się rozwiązaniem wielu problemów w produkcji.

dr n. wet. Marian Porowski z Przychodni ANIMAL

Ograniczenie strat wody

Montaż poideł, które ograniczą rozlewanie wody, zmniejszą znaczenie koszty. Czasami wystarczy zamontować dodatkowe miseczki pod poidłem.

Prewencja zamiast leczenia

Dr Porowski mówił również o tym, że niedługo rynek wymusi na hodowcach zaprzestanie wykorzystywania antybiotyków w hodowli trzody chlewnej. A co za tym idzie będzie trzeba zwiększyć prewencję, stosować preparaty bardziej naturalne i wykorzystać i stymulować potencjał układu immunologicznego.

Monitoring wyników badań

Wszystkie wyniki badań otrzymane z laboratoriów, czy najprostsze badania krwi, powinny być przechowywane w gospodarstwie. Dzięki prostym przedstawieniom graficznym możemy wiele zaobserwować (niedobory pokarmowe składników mineralnych, witamin), co umożliwi podjęcie działań poprawiających opłacalność hodowli trzody chlewnej.

Optymalizacja liczby prosiąt od lochy w ciągu roku

Im więcej prosiąt, tym lepiej! Obalamy mit. Powyżej 29 prosiąt od lochy w roku pojawiają się problemy z przyrostami, zwiększeniem nasilenia chorób i słabą odpornością. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: bartek4011)

Wiele wyników badań potwierdza, że **więcej niż 29 prosiąt uzyskanych od lochy w ciągu roku wcale nie będzie zwiększać opłacalności hodowli**. Im więcej prosiąt w jednym miocie, tym gorzej są wykarmione, mają nieprawidłową masę odsadzeniową, a tym samym wchodzi z niską wagą na tucz, w związku z czym trwa on nawet o kilka dni dłużej.

Zarządzanie dokumentacją

To jest najważniejszy punkt, jeśli chcemy zwiększyć opłacalność chowu trzody chlewnej. Musimy mieć wyniki hodowli, żeby móc je poddać analizie, czy porównaniu. Na tej podstawie możemy oceniać status zdrowotny stada, żywienie i podjąć działanie mające na celu poprawę danego wskaźnika – **przyrostów, rozrodu, żywienia, profilaktyki**.

– Za to wszystko odpowiedzialne jest kierownictwo fermy, czyli ci, którzy szkolą, czy doglądają pracowników. Dlatego też zapobieganie stratom, ze świadomym podejściem do pracy i zarządzania, może okazać się rozwiązaniem wielu problemów w produkcji.

A zatem jak zwiększyć opłacalność hodowli trzody chlewnej?

Zmiany na lepsze? Na pewno, trzeba tylko chcieć produkować taniej i ciągle się doksztalać. Aby zwiększyć opłacalność i efektywność, **trzeba prowadzić dokumentację, aby mieć co analizować**. Nie można prowadzić hodowli trzody chlewnej na oko, bo zazwyczaj kończy się tylko narzekaniem na wysokie koszty, a nie nowym autem czy chlewnią...

Ci rolnicy już zwiększyli opłacalność swojej hodowli – przeczytaj wywiad: [Chów trzody chlewnej z pomysłem](#)